

Naftni "guru" očekuje pad cijene barela na 25 USD

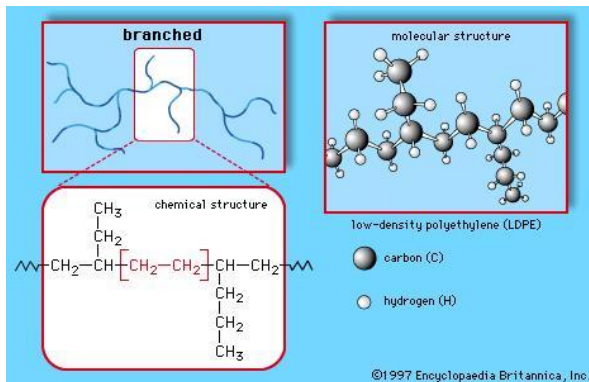
Jedan od najvećih 'medvjeda' na naftnom tržištu nije impresioniran time što je nafta u tri trgovinska dana početkom rujna poskupjela 25 %. Pierre Andurand, *hedge fond menadžer* koji je prošle godine zaradio 51 % na uloženo prije poreza špekulirajući na cijeni nafte (predvidio je rast cijena 2008. i pad koji je uslijedio), rekao je da je tržište preburno reagiralo na znakove usporavanja američke proizvodnje sirove nafte i OPEC-ove komentare. Uvjeran je da će cijene još padati, moguće čak i ispod 30 USD za barel. Procjenjuje da će tržište u 2016. i 2017. ostati zasićeno. Trebaju nam dugoročno niske cijene kako bismo vratili ravnotežu na tržištu. Nema brzih rješenja.

Izvor: *Financial Times*, 3.9.2015.

Slovnaft završio ogromnu investiciju u rafineriju nafte u Bratislavi

Slovačka naftna tvrtka Slovnaft, u potpunom vlasništvu mađarskog MOL-a, završila je instaliranje nove tehnologije u svojoj rafineriji nafte u Bratislavi. Riječ je o novom pogonu za proizvodnju polietilena niske gustoće (LDPE) u što je investirano preko 300 mil. eura. Novi bi pogon trebao povećati konkurentnost rafinerije i mogućnosti za širenje na nova tržišta, kazao je predsjednik uprave Slovnafta O. Világi. Godišnja proizvodnja LDPE će se ovim povećati za 40.000 t pa će iznositi ukupno 200.000 tona. Od toga će 80 % biti namijenjeno izvozu. U okviru ovog projekta rekonstruiran je i pogon za proizvodnju etilena. Slovnaft sada planira proći pokusnu fazu rada, a očekuje se da će komercijalna proizvodnja početi početkom iduće godine.

Izvor: *Spectator*, 8.9.2015.

SAD traži razvoj alternativnih goriva za kamione

Američko Ministarstvo energetike objavilo je natječaj za 11 mil. USD potpore za projekte istraživanja, razvoja i demonstracije inovativnih tehnologija za veću učinkovitost goriva za srednje i teške kamione. Naglasak je na razvoju električnih pogona za kamione, kao i na razvoju i demonstraciji dvostrukih pogona za kamione koji bi koristili dizelsko gorivo i plinovita goriva, uključujući dimetil eter, prirodni plin ili smjese goriva s propanom ili prirodnim plinom.

Izvor: *EERE*, 17.9.2015.

Šef Tesla Motorsa: VW i ostali se moraju okrenuti struji ili ugasiti

Kada bih ja bio na čelu Volkswagena, okrenuo bih poslovanje na drugu stranu i ciljao na lidersku poziciju u kategoriji čistih vozila, izjavio je šef Tesla Motorsa Elon Musk novinarima prilikom otvaranja tvornice u Tilburgu. Musk je rekao i da se "sve automobilske kompanije moraju prebaciti na struju ili ugasiti". Dodao je da će sve auto tvrtke na kraju prijeći na struju. Tko god se bude tome protivio ubrzo će ostati bez posla. Kada je izgaranje ugljikovodika u pitanju, došli smo do krajnjih granica fizike – poboljšanja su vrlo mala. Uпитan za komentar o testovima ispušnih plinova, Musk je rekao da testiranja moraju biti realnija i stroža te da automobile moraju testirati kroz duže razdoblje. Automobili su najbolji kada su novi. S vremenom dolazi do masivne degradacije, zaključio je Musk.

Izvor: Auto Express, 29.9.2015

Kontrolom cilindara do manje potrošnje i emisija benzinaca

Iako je pozornost svjetske javnosti trenutačno okrenuta prema aferi tvrtke VW i tzv. Dieselgateu i mogućem kraju dizelovih motora te čak i prelasku na električne aute, automobilska industrija radi i na novim benzinskim motorima koji kontroliraju rad cilindara, pa imaju bolju iskoristivost goriva. GM u suradnji s Delphi Automotive tvrdi da će za nekoliko godina usavršiti motor koji će pri vožnji na otvorenoj cesti, odnosno autoputu jednostavno deaktivirati većinu cilindara. Osim manje potrošnje, takvi automobili će imati i 20 % manje emisija štetnih plinova, i to će podjednako raditi na motorima sa tri, četiri, šest i osam cilindara. DSF ili *Dynamic Skip Fire* je sustav za deaktivaciju cilindara razvijen u Dula Technology, kalifornijskoj tvrtki za razvitak softwera u koju je GM prvi put investirao prije tri godine. Osim navedenog, motor s DSF tehnologijom radi tiše, manje vibrira i uopće je otporniji. Ovisno o vrsti i veličini motora, ugradnja ovakve tehnologije proizvođača bi koštala između 300 i 600 USD i najavljuje se da bi mogla biti ponuđena na tržištu za najviše 5 godina.

Izvor: Car and Driver, 5.10.2015.

Do 2050. godine Toyota ukida vozila na benzin i dizel

Japanski proizvođač automobila Toyota objavio je plan prema kojem žele do 2050. godine gotovo potpuno ukinuti proizvodnju vozila na benzin i dizel te na taj način značajno smanjiti emisiju štetnih plinova. Motore s unutarnjim izgaranjem zamijenili bi hibridni pogoni i gorivni članci. Hibridni pogoni kombiniraju dva ili više izvora energije, sada uglavnom benzinski ili dizelov motor s elektromotorom, dok gorivni članci proizvode električnu struju iz goriva i imaju vrlo malu emisiju štetnih plinova. Toyota je objavila da će uz podršku vlade, društva i drugih sudionika u ovom projektu smanjiti emisiju plinova do 2050. u prosjeku za 90 % u odnosu na 2010. godinu. Toyota predviđa da će se godišnja prodaja vozila s gorivnim člancima povećati na 30.000 do 2020., a hibridnih vozila na 1,5 milijun. Tako bi Toyota u idućih pet godina broj ukupno prodanih hibrida povećala na 15 milijuna. U ovaj ambiciozni plan nisu uključena vozila na struju.

Izvor: Reuters, 14.10.2015.

Saudijska Arabija u naftnom ratu protiv Rusije

Brojne europske naftne tvrtke, od najvećih Shella i Totala do manjih tvrtki poput poljskih PKN Orlena i Lotusa, za svoje rafinerije umjesto dosadašnje dugogodišnje kupovine ruske nafte sve više kupuju naftu iz Saudijske Arabije. To nema veze sa sankcijama prema Rusiji zbog ukrajinske krize, već s time da je Saudijska Arabija značajno dodatno spustila cijene svojoj nafti kako bi pridobila kupce na europskom tržištu. Pri tome zapravo oduzima Rusiji njezine dugogodišnje kupce. Zbog toga je šef najveće ruske naftne tvrtke Rosneft, I. Sečin izjavio kako je S. Arabija počela i u Poljskoj prodavati naftu po „dampinškim cijenama“, a ruski ministar energetike A. Novak je opisao ulazak Saudijske Arabije na istočnoeuropsko naftno tržište kao rusku „najsnažniju konkurenciju“. Ryadh se do sada tradicionalno fokusirao na američko i azijsko tržište, ostavljajući pomalo po strani Europu čime je omogućio uglavnom nesmetano širenje Rusije na tom tržištu, a posebno na tržištima istočnoeuropskih zemalja. Iako neki analitičari ovu stratešku promjenu u saudijskom poslovanju tumače kao pokušaj Ryadha da kazni Moskvu radi njezine uloge u podržavanju režima sirijskog predsjednika Bašara al-Assada, upućeni stručnjaci otkrivaju da su uzroci mnogo dublji i dugotrajniji. Iako površnom promatraču izgleda da je zadnja kriza u odnosima Europske unije i Rusije te uvedene sankcije ruskom naftnom sektoru prisilila Moskvu da se u nuždi okrene prodaji svoje nafte na azijskim tržištima, to zapravo ne stoji. Saudijska Arabija i Rusija mnogo dulje ratuju za udjele na azijskom tržištu. Tako je Rusija mnogo prije 2011. i izbijanja sirijske krize ili prošlogodišnjeg uvođenja sankcija Zapada počela tražiti svoje prodajne prilike na azijskom tržištu. Sagradila je velike naftovode prema Kini, Japanu i Južnoj Koreji. Time je značajno s jeftinijom naftom ušla na tržište koje je jedno od dva ključna za Saudijsku Arabiju. Naftna bitka na azijskom tržištu je toliko snažna da je Saudijska Arabija zadnjih mjeseci bila prisiljena smanjiti svoje isporuke nafte zbog povećanja prodaje jeftinije nafte iz Rusije, Angole i Kuvajta. Konkurencija će se vjerojatno dodatno zaoštriti idućih mjeseci kada se očekuje i dolazak nafte iz Irana. Stoga dio analitičara drži da posljednji potezi Ryadha, poput davanja popusta na ionako sniženu cijenu nafte i osvajanje većeg tržišnog udjela u Europi ima cilj ne samo primjereno odgovoriti Rusiji u međusobnom naftnom ratu već i prije dolaska iranske nafte zauzeti veće udjele u prodaji nafte na svjetskim tržištima.

Izvor: Rigzone, 15.10.2015.

Dilbert cartoon by Scott Adams / <http://anspachmedia.com/lowering-your-price-is-not-the-answer/>

Naftna i plinska industrija s plinom protiv globalnog zatopljenja

Deset čelnika vodećih naftnih i plinskih kompanija objavilo je izjavu kojom pozivaju na učinkoviti dogovor UN-ove konferencije posvećene globalnom zagrijavanju, koja se u prosincu održava u Parizu. Izjavu potpisuju Total, BP i BG Group, Eni, Statoil, Repsol, Saudi Aramco i Pemex, ali ne i Exxon Mobil i Chevron. Tvrtke priznaju da trenutne emisije stakleničkih plinova nisu u skladu s ciljevima limitiranja globalnog zagrijavanja na razinu do 2 °C. Kompanije su se založile za ograničavanje emisija iz rafinerija, ali nisu navele jasne ciljeve za ograničavanje. Umjesto toga pozivaju na povećanje poreza na emisiju CO₂, što bi potaknulo privatni sektor na čistije tehnologije i razvoj novih. Naftaši se zalažu za napuštanje ugljena u korist plina u teškim industrijama.

Izvor: UPI, 19.10.2015.

Naftna industrija bilježi veliki pad prihoda zbog cijene nafte

Naftni divovi širom svijeta u svojim izvješćima o poslovanju u 3. kvartalu bilježe snažan pad prihoda. Uzrok tome su odustajanja od brojnih projekata zbog pada cijene nafte koja se sada kreće na razini od oko 50 USD za barel. Royal Dutch Shell navodi kako je u 3. kvartalu zabilježio gubitak od 6,1 mlrd. USD za razliku od prošle godine kada je u istom razdoblju imao dobit od 5,3 mlrd. USD. Gubici su zabilježeni nakon odluke o napuštanju istraživanja na Arktiku te projekata proizvodnje nafte iz naftnih pijesaka u Kanadi. Francuski Total je zabilježio pad dobiti od 69 % u usporedbi s istim razdobljem prošle godine. Na to je dijelom utjecalo i otpisivanje projekata za proizvodnju nafte iz naftnih pijesaka u Kanadi vrijednih 650 mil. USD. Najveći kineski proizvođač nafte Petrochina u trećem kvartalu je zabilježio pad dobiti preko 80 % u odnosu na isto razdoblje lani. Talijanski ENI je u istom promatranom razdoblju zabilježio ukupno 1 mlrd. USD gubitka na što su najviše utjecali gubici divizije za plin i električnu energiju te povećanje poreza na istraživanje i proizvodnju. Slično izvještavaju i ostali naftni divovi. ConocoPhillips je zabilježio 1,1 mlrd. USD gubitaka i najavljuje novo rezanje troškova, dok je Suncor Energy zabilježio 376 mil. dolara gubitaka dok je u istom razdoblju lani zaradio 919 mil. dolara.

Izvor: Sputnik News, 29.10.2015.

Kina je prilika za europske rafinerije u 2016.

Povećana potrošnja visoko-oktanskog benzina u Kini predstavlja dobru priliku za europske rafinerije nafte. Dok američka potrošnja benzina tradicionalno pada s prolaskom ljetne sezone vožnje, kineska potražnja za komponentama za umješavanje i unapređenje benzina na visoku kvalitetu razine standarda Euro 5 ostaje i dalje snažna. Od rujna do početka studenog tankeri su iz Europe u Kinu prevezli 1,4 milijuna tona miješanih aromata uključujući reformate i toluen. Stručnjaci očekuju da se takav trend nastavi i u 2016. godini čime će se povećati i globalna potražnja za naftnim proizvodima.

Izvor: Reuters, 4.11.2015.

Hoće li nafta ikada više dosegnuti 100 USD za barel ?

Naftnu industriju danas više ne zabrinjava problem vrhunca proizvodnje ili „peak oil supply“, nego je sve više brine problem vrhunca potrošnje ili „peak oil demand“. Zbog njega se nakon strmoglavog pada cijena nafte sa preko 100 USD za barel u 2014. na oko 50 USD u 2015. sada sumnja i da će se cijena nafte ikada više vratiti na razinu od 100 USD po barelu. Tako misli I. Taylor, glavni izvršni direktor najveće svjetske tvrtke za trgovinu naftom Vitol. On je 1985., tada kao dio tima u Shellu, predviđao da će nafta do 2015. dosegnuti 125 USD za barel. Sada sumnja da će cijena ikada više dosegnuti tu razinu. Prema Tayloru, moguće je da će svijet do 2030. dosegnuti svoj vrhunac potrošnje nafte. Zašto? Naftna industrija je zbog pada cijena nafte, povećane proizvodnje i pada potražnje, srezala oko 200 mlrd. USD vrijedne investicije u istraživačke i razvojne naftne projekte. Uz to, međunarodna zajednica nizom politika i odluka promiče stajalište kako smanjivanje potrošnje fosilnih goriva pomaže sprječavanju klimatskih promjena. Uvode se nove tehnologije koje su energijski učinkovitije pa se smanjuje potrošnja goriva kod vozila i u zgradarstvu, a koriste se sve više i obnovljivi izvori energije. Razvile su se i nove tehnologije proizvodnje nafte iz nekonvencionalnih izvora poput škrljaca. Stoga je naftni div BP nedavno ocijenio kako svijet više ne strahuje da će ostati bez nafte. Sadašnjim tehnologijama je tako moguće do 2050. godine proizvesti 4,8 bilijuna barela ekvivalenta nafte. S novim istraživanjima resursi se penju i do visokih 7,5 bilijuna barela ekvivalenta nafte. Istovremeno, dok će se ukupna potrošnja energije u svijetu povećati za više od trećine u razdoblju od 2012. do 2040., udio nafte u ukupnoj potrošnji će se smanjiti s 31 % na 26 %, predviđa IEA. IEA predviđa i da će potrošnja nafte do 2040. ipak skromno rasti po stopi od 0,5 % godišnje na 103,9 mil. barela godišnje. Ipak, P. Boisseau, šef odjela za nove energije francuskog naftnog diva Total drži da se o vrhuncu potrošnje može govoriti u zapadnim zemljama, ali da će potrošnja nafte ipak nastaviti rasti na globalnoj razini zbog razvoja industrije i transporta u sada manje razvijenim zemljama što će se odraziti na ukupnu svjetsku potrošnju nafte.

Izvor: Rigzone, 5.11.2015.

Rafinerijsko poslovanje dovelo MOL do rekordne dobiti u trećem tromjesečju

Mađarska naftna grupa MOL treće tromjesečje zaključila je s rekordnom dobiti, a ključni doprinos dalo je rafinerijsko poslovanje. U razdoblju od srpnja do rujna grupa je ostvarila rekordnu čistu CCS dobit prije kamata, poreza, deprecijacije i amortizacije (EBITDA) od 708 milijuna USD, koja je uvećana 21 posto u odnosu na isto lanjsko razdoblje. U grupi napominju da je samo rafinerijsko poslovanje ostvarilo 504 milijuna USD čiste CCS EBITDA, ukazujući na snažan rast rafinerijskih marži. "Naše rafinerijsko poslovanje i dalje nadmašuje sva očekivanja zahvaljujući odličnoj imovinskoj bazi i snažnoj potpori makrofaktora", ističe izvršni direktor i predsjednik uprave grupe Zsolt Hernadi.

Izvor: Portfolio.hu, 9.11.2015.

IEA: Potrošnja energije u razvijenom svijetu će padati

Međunarodna agencija za energiju IEA objavila je godišnju prognozu za potrošnju energije u svijetu. Globalna potrošnja energije u narednih 25 godina povećat će se za jednu trećinu, vođena prije svega gospodarstvima u razvoju. Potrošnja energije u razvijenim zemljama u istom razdoblju trebala bi padati. Potrošnja energije povećavat će se u Indiji, Kini, Africi, Bliskom istoku i Jugoistočnoj Aziji. Istovremeno se očekuje pad potrošnje energije u EU za 15 %, 12 % u Japanu i 3 % u SAD-u, s obzirom na demografiju, energetske učinkovitost i uštede energije. Korištenje niskougljičnih tehnologija raste, a udio nefosilnih goriva u energetskom miks do 2040. povećat će se s 19 % na 25 %. Od fosilnih goriva rast će jedino udio plina kao goriva što će pomoći ciljevima za smanjenje razine ugljika u atmosferi.

Izvor: Reuters, 10.11.2015.

MOL kupio maloprodajnu mrežu ENI-a u Sloveniji

Mađarska naftna tvrtka MOL potpisala je ugovor s talijanskom energetsom tvrtkom ENI o kupnji njezine tvrtke ENI Slovenia d.o.o. Ugovorom MOL stječe cijelu maloprodajnu mrežu od 17 benzinskih postaja, kao i sve ostale maloprodajne aktivnosti koje je ENI imao u Sloveniji. Time će MOL povećati svoju dosadašnju maloprodajnu mrežu u Sloveniji od 40 benzinskih postaja. U zadnjih 18 mjeseci MOL je kupio oko 450 benzinskih postaja u Češkoj, Mađarskoj, Slovačkoj, Sloveniji i Rumunjskoj. MOL uz to širi i svoje petrokemijsko poslovanje. Upravo je puštena u rad nova tvornica butadiena u rafineriji u Tiszaujvarosu u sjeveroistočnoj Mađarskoj, u koju je uloženo 35 milijardi forinti (111,7 milijuna eura). MOL je istovremeno na istoj lokaciji postavio i kamen temeljac za izgradnju tvornice sintetičke gume koju će graditi u suradnji s tvrtkom Japan Synthetic Rubber Corporation (JSR). Butadien je glavna komponenta za proizvodnju sintetičke gume. Ta bi tvornica trebala biti završena za dvije godine. U MOL-u procjenjuju da će im navedena investicija povećati godišnju dobit za 6 do 10 milijardi forinti.

Izvor: Portfolio.hu, 11.11.2015.

Ruski rivalitet sa Saudijskom Arabijom prikriva prijetnju od Irana

Raste konkurencija u Europi koja je najveće rusko izvozno tržište nafte. Ulazak Saudijske Arabije na europsko tržište privuklo je svu pozornost igrača u Europi. Ali, u poslovnoj medijskoj kući Bloomberg drže da za Rusiju, najvećeg dobavljača nafte za Europu, najveća prijetnja dolazi od Irana. Američki izvori iz istraživačke tvrtke Stratfor procjenjuju da je početak prodaje saudijske nafte na tradicionalnim ruskim izvoznim tržištima poput Poljske i Švedske značajan, ali da Saudijska Arabija neće moći povećavati svoje isporuke nafte u dovoljnoj mjeri da snizi cijene nafte u Europi što bi onda ugrozilo ruske prihode. Nasuprot tome, velike količine iranske nafte koje bi od iduće godine mogle doći na europsko tržište nakon ukidanja međunarodnih sankcija Teheranu, mogle bi sniziti cijene nafte što bi pogodilo Rusiju koja u Europu plasira 70 % svog izvoza nafte. Budući da se Rusija bori s recesijom i zapadnim sankcijama, to bi se osobito negativno moglo odraziti na njezin proračun. Prihod od nafte i plina čini polovicu prihoda proračuna. Za Rusiju prava prijetnja dolazi od Irana jer su istočnoeuropske rafinerije nafte dizajnirane za preradu ruske nafte. Zbog toga Saudijska Arabija i ne preusmjerava svoje isporuke nafte s azijskog tržišta prema europskom u značajnoj mjeri koja bi omogućila pad cijena nafte. Naprotiv, iranska je nafta slična ruskoj i brojne rafinerije u Europi bi je zbog toga i bez ulaganja mogle početi prerađivati, kazao je M. Nayebi-Oskoui, viši analitičar iz Stratfora.

Izvor: *Oil and Gas Eurasia*, 12.11.2015.

The Economist, London: "Sheikhs vs. shale" / cartoon by Kal Kallaugher

Saudijska Arabija ide do kraja u ratu protiv američkih škrljaca

Saudijska Arabija podiže ulog u svom naftnom ratu protiv američkih proizvođača nafte iz škrljaca, ali i svih ostalih sličnih proizvođača, tvrdi N. Vardi u svom članku u britanskom poslovnom časopisu *Financial Times*. Saudijska Arabija je dosad u tom ratu već potrošila oko 100 mlrd. USD svojih rezervi. Na primjer, odlučila je da ne smanjuje svoju visoku razinu proizvodnje nafte što je zbog povećane ponude nafte na tržištu spustilo cijene nafte na razine ispod 50 USD za barel.

Ali da bi u konačnici i dobila taj rat, Saudijska Arabija će morati potrošiti još novaca, predviđa Vardi. To se vidi iz činjenice da Ryadh priprema i korištenje zajmova kako bi podržao svoju strategiju za borbu protiv američkih proizvođača nafte iz škrljaca koji su još prošle godine ozbiljno počeli smanjivati zaljevskoj kraljevini njezin udio na svjetskom tržištu nafte. Stoga se S. Arabija priprema i za izdavanje obveznica na međunarodnom tržištu kapitala kako bi financirala plan za zaštitu svog tržišnog udjela u prodaji nafte. Ryadhu je sada potrebno još više novaca za financiranje svojih programa jer je niska cijena nafte značajno smanjila njezine prihode i dovela nakon dosta godina i do proračunskog deficita.

Saudijska Arabija je svojom politikom održavanja niskih cijena nafte nanijela dosta štete američkoj proizvodnji nafte iz škrljaca koja ima visoke proizvodne troškove. Većini američkih proizvođača se pri sadašnjim cijenama nafte njezina proizvodnja iz škrljaca i ne isplati. To pokazuju podaci da je broj bušačkih tornjeva na poljima škrljaca pao s 1925 na 771, te da je oko 20 naftnih tvrtki otišlo u stečaj. Ipak, taj je uspjeh saudijske politike još uvijek ograničen budući da unatoč padu proizvodnje od 0,5 mil. barela dnevno američke tvrtke u SAD-u i dalje proizvode čak 9,1 mil. barela dnevno. Za usporedbu, prije samo tri godine SAD su proizvodile 6,8 mil. barela nafte dnevno.

Taktika za novu fazu ovog naftnog rata se otkriva i time što je saudijska vlada najavila da će u idućih pet godina povećati razinu zaduženja na 50 % BDP-a. To je značajno jer se Saudijska Arabija do sada gotovo i nije zaduživala.

Izvor: *Sputnik News*, 13.11.2015.

Priredio Ivo Tokić